

kivül kiválóan fontos az illető termőhelynek megfelelő fűzfaj megválasztása s sok, tetemes költséggel berendezett fűzes épen ezen körülménynek kellő figyelmen kívül hagyása miatt, nem felelhetett meg a hozzá fűzött várakozásoknak.

Az „*intézeti ügyek*“ rovat alatt utmutatást találunk a cserebogár-pajodoknak szénkéneggel való irtására nézve, mely eljárást a földművelésügyi m. kir. minister rendelete folytán a központi erdészeti kísérleti állomás vezetése alatt az ország különböző részeiben teljesített kísérletezéseknél alkalmazzák.

Itt tudjuk meg azt is, hogy a növényföldrajzi megfigyelések végzésével megbízott Fekete Lajos m. kir. főerdőtanácsos és akadémiai tanár mellé megfelelő segítő-személyzet rendeltetett ki.

Részünkről őszintén kívánjuk, hogy ezt a szakfolyóiratot minél többen forgassák és hogy szaktársaink az erdészeti kísérleti ügynek minél fokozottabb mértékben szenteljék érdeklődésüket. Hogy ez az óhajunk azonban teljesüljön, ahhoz okvetlenül szükséges volna az „Erdészeti kísérletek“-et a nagy szakközönségnek hozzáférhetővé tenni s azoknak honnan való beszerezhetőjére nézve széles körben tájékozást nyújtani.

Cserny Győző.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tangens-táblázatok. A jelen füzet mellékleteként kezdjük meg Pohl János uradalmi főerdész és erdőrendező ur tangens-táblázatainak közlését. A táblázat és a bevezető szöveg külön íveken sorakozik az Erdészeti Lapok rendes tartalmához, úgy, hogy ezek az ívek kifejthetők és összegyűjtve külön köthetők. Ily uton az Erdészeti Lapok t. olvasói egy értékes segédkönyv birtokába jutnak, a mely rétegvonalas térképek készítésénél, utvonalak felmérésénél és számos más esetben, a mikor gyorsan és egyszerű busszola-méréssel kívánjuk egyszersmint a bemért vagy közbeeső pontok szintkülönbségeit is megtudni, nagy hasznunkra lehet. Erdei uthálózatok előmunkálatainál, a

melyekre feltáratlan erdeinkben oly nagy szükség van, ezek a táblázatok kitűnő szolgálatot teljesíthetnek. Ajánljuk tehát azokat t. olvasóink figyelmébe és szakunk érdekében kívánjuk, hogy e táblázatok minél nagyobb gyakorlati alkalmazásnak örvendjenek. (B.)

Egy kis helyreigazítás a *Hysterium Pinastri* kérdésében. Az Erd. Lapok ez évi VI. füzetében «Még néhány szó a Bakony kopárainak befásításáról» című cikkben, a 464. lapon ez áll: Fekete Lajos és M. Dietz Sándor növénytana nem említi ugyan, hogy (a czimben megnevezett gomba) a feketefenyőn is előfordul . . . Továbbá az említett növénytan szerint csak egy-kétéves csemetén fordul elő . . . Az Erd. Növénytan védelmére és a félreértések felderítése végett szükségesnek tartom itt, a nevezett munka ide vonatkozó sorait idézni: «*Hysterium Pinastri*, Schrad . . . Ez a *Pinus*-fajok, kiváltképen az erdeifenyő leveleinek elszáradását és lehullását okozza.» A *Pinus*-fajok kifejezés nyilván magába foglalja a feketefenyőt is. Tudtuk és tudjuk, hogy ezen is előfordul, sőt láttuk is akárhányszor. De hogy a feketefenyő e bajnak sokkal jobban képes ellenállani, azt mindenkinek be kell ismernie, a ki mindkét fenyőfaj tenyésztésével egyidejűleg foglalkozott. Azt is tudtuk és általánosan tudva van, hogy e gomba mindenféle kora fának tüin előfordul s így az öreg fákon is. Épen erre van alapítva az erdővédelemtanban (Téglás Károly, Selmeczbánya. 1893. 65. l.) általában elfogadott az a szabály, hogy erdei (és fekete) fenyő állabok szomszédságában oly vetőkerteket ne telepítsünk, melyekben erdeifenyő-csemetéket akarunk nevelni. Az Erd. Növénytan, mely feladatához és kiterjedéséhez képest csak a legszükségesebbeket mondhatja el a gombákról, sehol sem állítja, hogy a *Hyst. Pinastri* csak 1—2 éves

csemetéket támad meg; hanem azért beszél egyfelül egy éves, másfelül *két és több* éves csemetékről, mert a gomba kifejlődésének egyes stádiumai mások az egy éves és mások a két és több éves csemeték tüin; a mint hogy az egy éves csemete tüi is, mind alakjukra, mind származásukra és élettartamukra nézve egészen sajátosságosak és a később fejlődő rendes tüpároktól elütők.

Ennyit tartottam szükségesnek, az Erd. Növénytan érdekében elmondani. Kérem a tisztelt olvasót és különösen igen tisztelt barátomat, annak a cikknek a szerzőjét, hogy ne vegye ezt polémianak, csupán csak jóakaró és barátságos helyreigazításnak. *(Fekete Lajos.)*

A foglyok eltartása és szállítása. Most, hogy a vadászat a foglyokra is rövid idő múlva megnyílik, nem egy vadásznak okoz gondot az, hogy mi módon értékesítse foglyait.

Nem mintha attól kellene tartani, hogy fogolylyal el fogják árasztani a piacokat és nem lesz neki ára. Nagyobb városokban, különösen a külföldön a fogoly mindig keresett vad, melyért szép árt lehet kapni. Legjobb volna tehát a lelőtt vadat ilyen helyekre küldeni, de itt az a kérdés: hogyan szállítsuk a foglyot a nagy hőségben, hogy meg ne romoljék és használható állapotban érkezzék rendeltetési helyére? Mert ha a szállítási mód czélszerűtlen, akkor a fogoly már órák múlva megromlik, és nemcsak hogy a vad vész kárba, de a szállítási költségek sem térülnek meg. Éppen ezért a legtöbb vadász irtózik attól a gondolattól, hogy foglyait távolabbra szállítsa és legtöbbször a helybeli vadkereskedővel vagy ágenssel köt — reá nézve rendesen nem előnyös — üzletet, úgy bölcsekedve, hogy így legalább az a kevés bevétel biztos, nincs semmi kockázat.

Pedig ha a vadász a fogolylyal, mindjárt lelövése után alkalmas módon bánik, ügyesen csomagolja és szállítja, bámulatos jól eláll a vad és így még a külföldre szánt küldemények is épen, frissen érkeznek meg rendeltetési helyükre. A foglyokat mindjárt lelövetésük után nem szabad a zárt tarisznyába vagy a vadáskocsi aljába tenni, hanem az erre a célra szolgáló akasztókra kell erősíteni és legalább egy fél órán keresztül így szabadon vinni, hogy a testük kissé lehüljön. Azután belétehetjük őket a kocsi fenekébe az ülések alá, arra ügyelve, hogy minden darab szabadon feküdjék és ne érintkezzenek egymással. Ha nem vadászunk kocsival, tovább is az akasztón, szabadon hagyjuk őket, azonban három óránál tovább a napon magunkkal czipelni nem tanácsos. A legelvetendőbb dolog a foglyokat a zárt tarisznyába tenni. Ezen a módon, mely pedig sokhelyütt most is szokásos, a fogoly teste nem bír kihűlni és azután, még ha hűvösre teszszük is, hamar romlik.

Hazaérve a foglyokat hűvös, szellős helyre, kőfolyosóra stb. teszszük, de sohasem jégre. Itt egymás mellé fektetjük őket a hátukra, úgy, hogy szárnyaik kissé elállnak testüktől, előbb azonban tollaikat lesimitjük és kicsit kihuzzuk a nyakukat, hogy tetszetősebb formát kapjanak. Itt a foglyok 5—6 órán keresztül feketnek, mely idő alatt teljesen kihűlnek.

A szállítást még aznap, lehetőleg éjjel kell fogantositani. Ehhez legjobbak a külön e célra készített ládák vagy kosarak, melyeknek magassága a fogoly hosszával megegyezik, tehát mintegy 40 cm., hossza és szélessége az elküldendő vad számától függ. Mind a négy oldaluk likacsos, a kosárnál ritka fonás, a ládánál rács, mely azonban oly sűrű, hogy a lyukak átmérője nem több

2 cm.-nél. A láda vagy kosár feneke és teteje deszka vagy sűrű fonás. A tetőn belül kapcsok vannak és ezekre akasztjuk a foglyokat egyenként, egy kis zsinór segítségével, melyet a nyakukra kötünk. Az egymás közötti távolság azonban akkora legyen, hogy ne érintkezzenek. A láda vagy kosár tetejére nagy, feltűnő felírást alkalmazunk, hogy «felül», nehogy esetleg megfordítsák őket.

Az ilyen szállitmány másfél napi utat is kibír, a nélkül, hogy a romlásnak legkisebb jele is mutatkoznék rajta. A foglyok nemcsak a hazai városokban, de a külföldre is jó állapotban érkeznek meg és ha már előre szerződést kötöttünk egy nagyobb vadkereskedő céggel, sokkal jobban fogjuk értékesíteni foglyainkat, mint itthon.

(Ifj. Bartal Aurél.)

A puszpáng-dugványok élettartama. Tudvalévő dolog, hogy a dugványozás azon tényen alapszik, mely szerint valamely növény egy bizonyos része levágva s a földbe mélyeszelve, ott egy bizonyos ideig életképességét fenn tudja tartani s ezen idő lejártával adventív gyökereket fejleszt, a melyek segítségével a most már új növény táplálkozik és növekszik. Nem tudom — így írja Leon Bédel a *Revue Scientifique* f. é. 14. számában — hogy minden dugvány élettartama, a dugványozástól az adventív gyökerek megjelenéséig számítva, meg van-e állapítva. Bármint legyen is, ime itt közlöm azon tényeket, melyeket a puszpáng-dugványoknál tapasztaltam:

Fiatál puszpáng-galyakat dugványoztam 1898. év április hó folyamán s ezek zöld leveleiket 1899. évi június hó 2-ig tartották meg. Ezen időn túl sok dugvány elvesztette leveleit s kiszáradt. Azt hívné, hogy már régen megfogantak, egészen meglepett elhalásuk. Némelyeket kihuztam a földből s bámulattal láttam, hogy még semmi-

féle adventiv gyökér nem fejlődött rajtuk. Erre azokból szakítottam ki néhányat, melyeken már új levelek fejlődtek s azoknál egyszerűen azt láttam, hogy egy—három apró adventiv gyökérke éppen csak hogy ki kezdett bujni.

E szerint ezen dugványok életüket több mint tizenhárom hónapon át fenn bírták tartani anélkül, hogy adventiv gyökereket hajtottak volna s ezek ezen növények némelyikénél csakily hosszú időtartam multával jelentkeztek.

(*Gabnay Ferencz.*)

Az ákác jubileuma. 300 éve lesz a jövő esztendőben, hogy ez a hasznos, teljesen meghonosodott fanemünk Európába átszármazott. Robin párisi botanikus fia 1601-ben telepítette az első ákáczfát Párisban amerikai magból. Onnan terjedt el egész Európába. (B.)

Fakereskedelmünk szempontjából nem érdektelen, hogy szomszédságunkban új nagy fenyőerdők vétetnek kihasználás alá. A kereskedelmi muzeum értesítése szerint az erdélyi megyékkel határos román ősfenyvesek bocsátatnak legközelebb áruba. Augusztus 3.-án a neamtzui kerületben, Piatra Muntele járásban 5026 hektár fenyves kerül árverés alá. A kihasználás 20 évre terveztetik, a vállalkozó erdei vasutat építhet.

A román állam, különösen jelenlegi kedvezőtlen pénzügyi viszonyai mellett, nyilván nem bír annyi tőkével, de talán annyi hitellel sem, hogy ezeket az erdőségeket okszerű befektetésekkel a helyes és kétségtelenül jövedelmezőbb erdőgazdaságnak megnyissa. Ahhoz a módszerhez nyúl tehát, a melyre nálunk is talál elég példát: két évtizedre leköti erdejének kihasználását. A vállalkozó a 20 évi kockázat és az elkerülhetlen befektetések révén aránytalanul alacsony áron veszi meg az erdőt és bizonyára a legnyersebb módon, nagy vágásokban, óriási

apadékkal hozza ki a fát. 20 év multán ott a pusztá erdőtalaj vagy legkedvezőbb esetben a fiatalos, de a befektetésekből, a szállító eszközökből a jövő számára semmi sem marad fenn, mert az az erdei vasut vagy ut, a mit a vállalkozó épít, bizonyára ugy készül, hogy 20 év multán használhatósága is megszűnik. (B.)

Választás a selmeczbányai akadémián. Az akadémiái tanári kar f. évi július hó 13-án választotta meg az 1900—1901. tanévre az igazgatót, aligazgatót s a szakelnököket. A választás eredménye a következő: Igazgató Schwartz Ottó dr. m. kir. főbányatanácsos, akad. tanár; aligazgató Vadas Jenő m. kir. főerdőtanácsos, akad. tanár. Az erdészeti szakiskola elnöke ugyancsak Vadas Jenő főerdőtanácsos ur lett. (Tomasovszky Imre.)

Névmagyarosítás. Ujabban az Országos Erdészeti Egyesület következő rendes tagjai változtatták meg vezetéknévüket: Franciscy Ede *Ferenczi*-re, Grohmann József *Gellért*-re és Szvoboda Zeno *Szántó*-ra. Éljenek!

Halálóvás. *Szepesi* Gusztáv m. kir. főerdőmester, az orsovai m. kir. erdőhivatal főnöke és az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja, továbbá *Fugert* Károly uradalmi főerdész és *Kovács* Gyula Nagy-Enyed város polgármestere, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagjai meghaltak. Béke hamvaikra!